

TEBÜK GAZÂSÎ

Tebük, Medîne-i münevvere ile Şam şehrinin ortasında tanınmış bir yerdir. Bazıları bir pınar ismidir dediler. Bu sefer, Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimizin son seferi olduğu için Tebük gazvesi dediler. **Fâdıha** da denir. Zirâ münâfıklar bu savaşta rezil oldular. Buna **Ceyş-ül-uşret** de denir. Bu seferde müslümanlar çok meşakkat çektiler. Ayrıca mesafe uzak ve hava çok sıcaktı. Düşman askeri çok ve güçlü idi. Kıtık zamanydı. On kişi bir deveye binerdi. Askerin çoğu bir ay hurmadan başka bir şey yemedi. Bâzen kavrulmuş arpa yerlerdi. Bâzen bunu da bulamazlardı. Tebük seferine hicri dokuzuncu yılı Receb ayı içinde Perşembe günü gidildi.

İslâmiyet’in Arab yarımadasında hızla yayıldığı bu dokuzuncu senede “**İslâm Devletini**” kıskanan ve büyümesini engellemek isteyen Bizans imparatoru Heraklius’a hıristiyan Arablar;

- Şu peygamberlik dâvâsıyla ortaya çıkmış bulunan kişi vefât etti. Müslümanlar şimdi kıtlık ve yokluk içindeler. Eğer onları dînine çevirmek istiyorsan şimdi tam sırasıdır, diye mektup yazdılar.

Bu mektup üzerine Heraklius, kırk bin kişilik bir orduyu, Kubâd’ın kumandasında müslümanlarla savaşmak için yola çıkardı.

Bu durumu haber alan Fahr-i kâinât “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz, Eshâbını toplayarak harbe hazırlanmalarını emir buyurdu. O sene kuraklık olduğundan sahâbîler maddî yönden büyük bir darlık içinde bulunuyorlardı. Sâdece ticâret yapanların durumu, biraz iyiydi. İslâm askeri pek çokdu. Gıdâ maddesi ve harb vâsıtası azdı. Sıkıntı çekilecekti.

Peygamber Efendimiz, Eshâbının, harbe katılacak olan askerin techizâtı için mâli yardımında bulunmalarını da arzu buyurmuşlardı. Efendimizin “sallallahü aleyhi ve sellem”, bu arzuları sahâbîleri harekete geçirdi. Herkes elinde avucunda ne varsa getiriyor, malı ve canı ile cihâda hazırlanmaya çalışıyordu.

Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimizin mağara arkadaşı Hazret-i Ebû Bekr, malının tamamını getirmişti. Resûl-i Ekrem Efendimiz,

- **Âile efrâdına ne bıraktın yâ Ebâ Bekr?** buyurunca, o;
- Allahü teâlâyı ve Resûlünü bıraktım, diye cevap vermiştir.

Hazret-i Ömer malının yarısını yardım olarak getirmiş, Peygamber Efendimiz ona da;

- **Âilene ne bıraktın yâ Ömer?** diye suâl edince,
- Getirdiklerim kadar bıraktım, diye cevap vermiş.

Peygamber Efendimiz de;

- **İkinizin arasındaki fark sözleriniz arasındaki fark gibidir,** buyurmuştur.

Bunun üzerine Hazret-i Ömer;

- Anam-babam sana fedâ olsun yâ Ebâ Bekr! Hayır yolundaki bütün yarışlarda beni geçiyorsun. Artık hiçbir şeyde seni geçemeyeceğimi iyice anladım, diyerek onu takdir etmişti.

Eshâb-ı kirâm gücü yettiği kadar yardım etmeye çalışıyordu. Fakat münâfıklar;

- Siz gösteriş için veriyorsunuz, diye Eshâb-ı kirâmla alay ediyordu.

Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz;

- Kim bugün bir sadaka verirse, sadakası kıyâmet günü Allahü teâlâ katında onun lehinde şahitlik yapacaktır, buyurdu.

Peygamber Efendimizin, mübârek sözleri üzerine mü'minler daha fazla yardım etmeye başladılar. Hazret-i Osman bin Affân, ordunun yarısını techîz etti.

Osmân-ı Zinnûreyn “radiyallahü anh”, bu orduya, takımları ile birlikte, dokuz-yüz elli deve, elli at vermiş ve bunların süvâriyelerinin techizâtını karşıladığı gibi, onbin dinâr veyâ yediyüz rukye altın daha göndermişti.

Böylece müslümanların en fazla yardım edeni oldu. Hazret-i Osman ordunun ihtiyaçlarını o şekilde karşılamıştı ki, su tulumlarını tâmir ederken kullanacakları çuvaldızı bile koymayı ihmâl etmemişti. O'nun bu yardımı üzerine Resûl-i ekrem “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz;

- Bugünden sonra, Osman’a günâh yazılmaz, buyurdu.

Maddi durumu çok zayıf olan sahâbilerden biri de, cihâda yardım sevabına kavuşmak için o gece sabaha kadar bir hurma bahçesinde su çekmiş, kazandığı hurmayı Peygamber Efendimize getirmiş ve,

- Yâ Resûlallah! Rabbimin rızâsını kazanmak için elimde olanı getirdim. Kabûl buyurunuz, demişti.

Müslüman erkekler, ellerinden geldiği kadar yardıma çalışırken, kadınlar da bu yolda kendilerine düşen vazifeyi hakkıyla yapıyorlardı.

Tebûk seferine hazırlandıkları zaman, müslümanlar çok sıkıntılı bir zamanda idiler. Kıtık öyle şiddetli idi ki, elinde avucunda bir şeyi kalmayan Eshâb-ı kirâmdan pek çok kimseler Resûlullah Efendimizin, huzûruna gelip;

- Yâ Resûlallah! Yaya kaldık! Yiyecek bir şeyimiz de yok! Bu gazâda sizden ayrılmayıp cihad sevâbına kavuşmak isteriz, diyorlardı.

Sevgili Peygamberimiz, onlara, kendilerini bindirecek bir şeyi kalmadığını üzülererek bildiriyorlardı. Bir defasında Sâlim bin Umeyr, Abdullah bin Mugaffel, Ebû Leylâ Mâzînî, Ulbe bin Zeyd, Amr bin Hümâm, Heremî bin Abdullah, İrbâd bin Sâriye, Sevgili Peygamberimizin huzûruna gelerek aynı dilekte bulunmuşlardı. Efendimiz de onlara büyük bir üzüntü içinde;

- Sizi bindirecek bir şey bulamıyorum, buyurunca, onlar, Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimizden ayrı kalmak ve cihâda katılamamanın verdiği üzüntü ile ağlamaya başladılar. Bunun üzerine Allahü teâlâ, şu âyet-i kerîmeyi gönderdi: Meâlen;

“(Ey Resûlüm! Cihâda katılmak için) sana geldikleri zaman onlara; “size bir neşeyi sağlayabilecek bir gücüm yok” demiştin. Bu uğurda sarf edecek şeyleri olmadığından (harbe katılamamaktan) dolayı üzüntüden göz yaşı dökerek geri döndüler. Onlara bir sorumluluk (günah) yoktur” buyuruluyordu. (Tevbe sûresi: 92) Sonunda onları da Hazret-i Abbâs ile Hazret-i Osman, gazâyâ hazırladılar.

Hazırlık tamamlanınca Peygamber Efendimiz orduyu **Seniyet-ül Vedâ**'da topladı. Gazâyâ katılmayan yok denecek kadar azdı. Resûl-i ekrem Efendimiz, orduyu toplayıp harekete karar verince Muhammed bin Mesleme'yi Medîne'de kendi yerine bıraktı.

Sefere başlayacağı sırada, Peygamber Efendimiz;

- Yanınıza fazla ayakkabı alınız. Yedek ayakkabınız bulunduğu müddetçe

sıkıntı çekmezsiniz, buyurdu.

Ordu hareket ettiği zaman, münâfıkların başı Abdullah bin Übey, müslümanları korkutmak için, olmayacak söz söyledi. Hattâ;

- Yemîn ederim ki, sanki O’nu ve Eshâbını ikişer ikişer iplere bağlanmış hâlde görür gibi oluyorum, diyordu.

Fakat bu sözlere, Eshâb-ı kirâm hiç aldırış etmiyor, cihâda katılma aşkı gittikçe artıyordu. Bunu gören münâfıklar kahroluyorlardı.

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz Seniyyet-ül-Vedâ’dan Tebük’e hareket edeceği zaman, ordunun bayraklarını (sancaklarını ve alemlerini) açtırdı. Büyüyük sancağı, Hazret-i Ebû Bekr’e, bir sancak da Zübeyr bin Avvâm hazretlerine verdi. Evs kabîlesinin sancağını Üseyd bin Hudayr’a, Hazrec kabîlesinin sancağını Ebû Dücâne’ye verdi.

Peygamber Efendimizin kumandasındaki Eshâb-ı kirâmın sayısı, on bini süvârî olmak üzere, otuz bin kişi idi. Sağ kol kumandanlığına Hazret-i Talha bin Ubeydullah, sol kola da Abdurrahmân bin Avf hazretleri tâyin edildi.

Şanlı sahâbîler pek sıcak bir havada ve Peygamberlerinin kumandası altında harekete geçtiler. Başlarında Allahü teâlânın Habîbi olduktan sonra, yiyecek ve içeceklerinin olmaması onları yollarından döndüremez; gidecekleri yolun uzaklığı, düşman askerlerinin çokluğu da gözlerini korkutamazdı. Bu hâlde her yere gidilirdi.

Sevgili Peygamberimiz ve kahraman sahâbîler her konak yerinde bir müddet istirahatından sonra tekrar yollarına devam ediyorlardı. Sekizincici konak yerleri, Sâlih aleyhisselâmın kavminin helâk edildiği **Hicr** idi. Peygamberlerinin emrini dinlemedikleri için Allahü teâlâ, şiddetli bir sayha yâni ses ile onları helâk etmişti. Kâinâtın sultânı Eshâbına;

- Bu gece kuvvetli ve ters istikâmetten bir fırtına esecektir. Kimse yanında arkadaşı olmadıkça ayağa kalkmasın. Herkes devesinin dizini bağlasın. Burası azâb inen yerdir. Kimse bu sudan içmesin ve abdest almasın!.. buyurdular.

Herkes bu emre uydu. Gece çıkan kuvvetli bir fırtına her tarafı alt-üst etmeğe başladı. Bu sırada devesini bağlamayı ihmâl eden biri, aramak için tek başına ayağa kalktığı anda fırtınaya kapılarak sürüklenip Tayy dağının eteklerine atıldı. Birisi de çok sıkışmıştı. Abdest bozmak için gittiği yerde, Hunnâk (boğmaca) denilen hastalığa yakalandı. Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimizin duâ buyurması ile yeniden sıhate kavuştu.

O sabah su kaplarında hiç su kalmamıştı. Susuzluktan herkes ölecek hâle gelmişti. Münâfıklar bunu fırsat bilip;

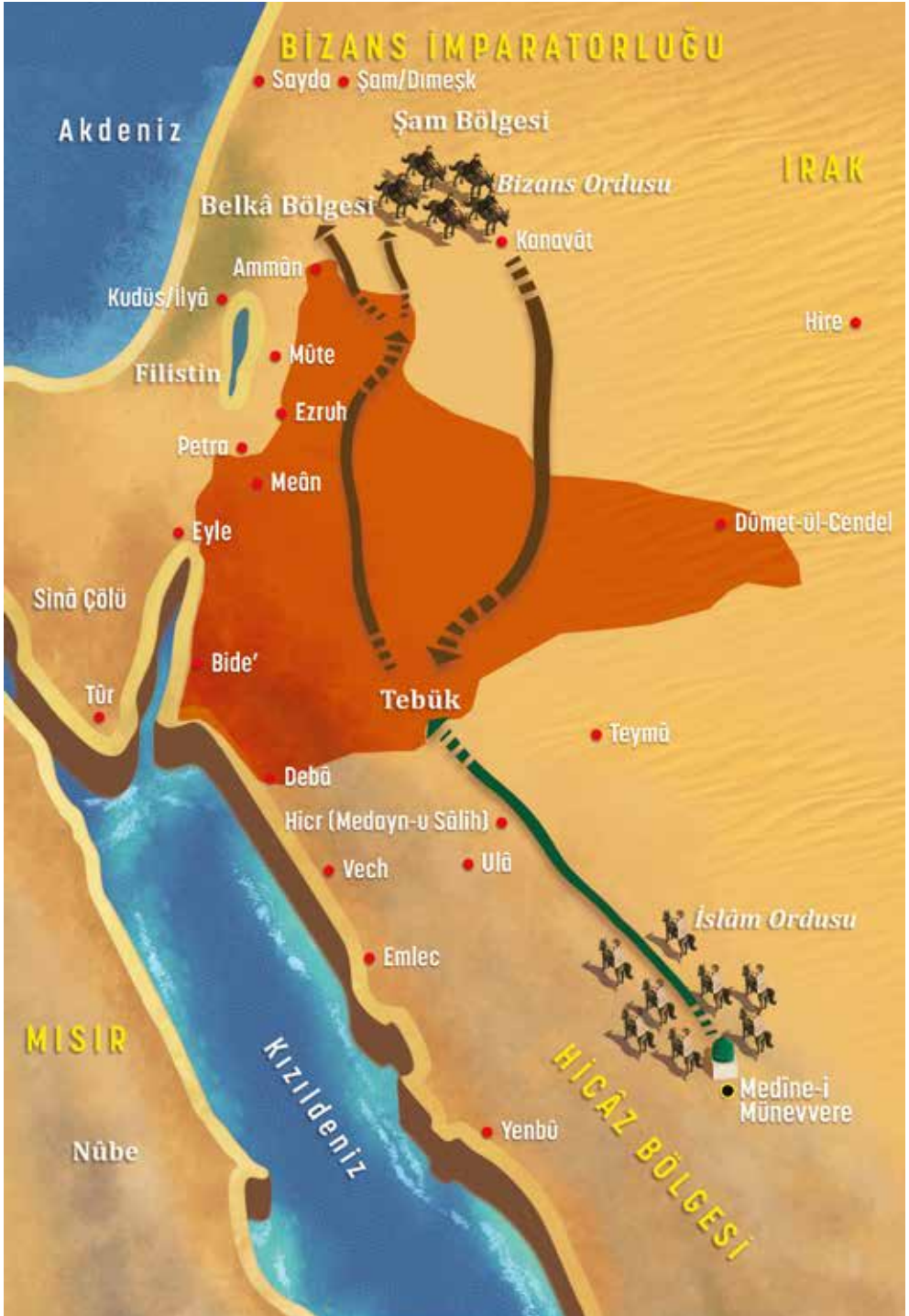
- Muhammed gerçekten peygamber olsaydı, duâ edip yağmur yağdırırdı, diye fitne çıkarmaya yeltendiler. Durum Âlemlerin efendisine arz edildiğinde, mübârek ellerini kaldırdılar ve Allahü teâlâyâ yağmur ihsân etmesi için yalvardılar.

Sıcak ve bulutsuz bir havada derhâl yağmur bulutları peydâ oldu. Şiddetli bir yağmur başladı. Herkes kaplarını doldurarak abdest alıp, hayvanları suladı. Yağmur durup bulutlar dağılınca yağmurun yalnız ordunun üzerine yağdığı görülmüştü.

Sevgili Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem” ve sahâbîler tekbir getirdiler. Allahü teâlâyâ hamd ettiler. Münâfıklara da;

- Artık bir özrünüz kalmadı. Allahü teâlâyâ ve Resûlüne îmân edin ve sâlih bir müslüman olun!... dediler.

Tebük Gazâsı

Fakat hayâsız münâfıklar;

- Ne olmuş ki?... Bir bulut geçerken yağdı ve gitti!.., diye karşılık verdiler.

Açlık da son haddine gelmişti. Öyle ki, bir hurmayı iki kişi bölüşür vaziyete düşmüşlerdi. Şiddetli sıcağa, çekilen açlık ve susuzluğa rağmen, Tebük’e yaklaşılmıştı. Habîb-i ekrem “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz;

- Yarın inşaallah kuşluk vaktinde Tebük kaynağına varacaksınız. Ben gelinceye kadar o suya el uzatmayız, buyurdular.

Ertesi gün oraya vardılar. Kaynağın suyu oldukça azdı. Sevgili Peygamberimiz, o sudan, bir kaba koydurdular ve içine mübârek elini sokup duâ ettiler. Sonra kaynağa döktüler. Sular bir anda kabarıp çoğaldı. Otuz bin kişilik İslâm ordusu içtiği hâlde hiç eksilmedi. Sonradan Fahr-i kâinât Efendimizin bir mucizesi olan bu su ile her taraf sulandı. O bölge yemyeşil bir sahra olup, bereketlerle dolup taşı.

Resûl-i ekrem “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz, şanlı Eshâbı ile Tebük’e geldiklerinde, Bizanslılarla, Âmile, Lahm ve Cüzâm gibi hıristiyanlaştırılmış Arab kabîlelerinden müteşekkil Rum ordularını karşılarında bulamadılar. Mûte’de üç bin mücâhide karşı yüz bin kişilik Rum ordusu mağlûb olmuştu. Şimdi ise, karşılarında otuz bin mücâhid vardı ve komutanları Kâinâtın efendisi idi. Rumlar Sevgili Peygamberimizin kahraman Eshâbını toplayıp geldiğini duyunca, her biri kaçacak yer aramışlardı.

Resûlullah Efendimiz, Eshâbıyla istişâre ederek Tebük’ten öte gitmediler. Bu sırada o bölgede oturan bâzı kabîleler ve devletler, İslâm ordusunun geldiğini işitmişlerdi. Korkularından ve birer heyet gönderip, cizye vermek üzere emân dilediler. Peygamber Efendimiz, merhamet buyurup, tekliflerini kabûl eyledi ve herbiriyle ayrı ayrı andlaşma maddeleri yazılarak, emniyette oldukları söylendi.

Server-i kâinât “aleyhi efdalüssalevât” Efendimiz, yirmi güne yakın düşmanı bekledi. Tebük’te Eshâb-ı kirâmıyla nice sohbetler edip, gönüllerini nûr deryâsı ile yıkadı. Mübârek kalbinden fışkıran feyz ve bereketleri onların kalblerine akıttı. Yaptığı benzeri bulunmaz sohbetlerinden birinde buyurdu ki:

- İnsanların en iyisini ve şerefisini size haber vereyim mi?

Eshâb-ı kirâm;

- Veriniz, yâ Resûlallah! dediler. Bunun üzerine;

- İnsanların hayırlısı, atının veya devesinin sırtında yâhut iki ayağının üzerinde son nefesine kadar Allahü teâlânın yolunda çalışan kimsedir. İnsanların kötüsü de, Allahü teâlânın Kitâbını okuyup ondan hiç faydalanamayan azgın kimsedir, buyurdu.

Şehîdlik hakkında soran bir kimseye de;

- Varlığımı yed-i kudretinde bulunduran Allahü teâlâyâ yemîn ederim ki, şehîdler, kıyâmet günü, kılıçları boyunlarında asılı olarak gelecekler. Nûrdan minberlerin üzerine oturacaklardır, buyurdular.

Bu gazâda Peygamber “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimizin birçok mucizeleri görülmüştür. Nitekim Tebük’ten Medîne’ye dönmek için hazırlıklar yapıldığı bir sıra, açlıktan dayanılamayacak hâlde gelen sahâbîler, durumlarını Peygamber Efendimize arzettiler. Resûlullah Efendimiz onların arta kalan yemeklerini bir deri yaygı üzerine toplattı. Bunlar küçük bir tencereyi zor doldurdu. Server-i âlem “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz, abdestini tâzeleyip iki rekat namaz kıldı. Mübârek ellerini açıp

yiyeceklerin bereketli olması için duâ eylediler. Sonra Eshâbına, kablarını getirmelerini emrettiler. Koca orduda hiç bir kab boş bırakılmayacak şekilde dolduruldu. Ayrıca, bütün mücâhidler doyuncuya kadar yedikleri hâlde, sofradaki yiyeceklerin hiç eksilmediği görüldü.

Tuzak

Mücâhidler, Tebük'ten ayrılıp Medîne'nin yolunu tutmuşlardı. Münâfıklar Sevgili Peygamberimize tuzak kurup öldürmek üzere aralarında anlaştılar. Bir gece, İslâm askerinin ilerlediği yol üzerindeki dar geçitte pusu kurup beklemeye başladılar. Peygamber Efendimizin devesinin yularını Ammâr bin Yâser hazretleri çekiyor, arkasında da Hazret-i Huzeyfe bin Yemân geliyordu.

Münâfıkların anlaşıp, suikast tertib ettiklerini Cebrâil aleyhisselâm, haber verdi. Peygamber Efendimiz geçide yaklaştığı zaman orduya:

- Siz vâdi içine gidiniz; orası sizin için hem daha kolay hem daha geniştir, buyurdu.

Kendisi dar geçide doğru giderken, ordu da vâdinin içine doğru yol almaktaydı. Resûl-i ekrem “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz geçide yaklaşıncı, bu münâfık grubu yüzlerini maskeleyerek hücumla geçtiler. Hazret-i Huzeyfe;

- Ey Allahü teâlânın düşmanları! diyerek elindeki sopa ile münâfıklara ve hayvanlarına vurmaya başladı.

Bu bağırıp çağırmadan korkan on iki münâfık, derhâl askerlerin arasına karıştılar. Resûlullah Efendimiz, onların isimlerini Hazret-i Huzeyfe'ye bildirdi ve başkalarına söylememesini tenbih etti.

Hâdiseyi işiterek huzûra gelen Üseyd bin Hudayr hazretleri, Peygamber Efendimize;

- Canım sana fedâ olsun yâ Resûlallah! Onları bana bildir de başlarını size getireyim! diyerek çok yalvardı.

Fakat Resûlullah sallallahü aleyhi ve sellem müsâade etmedi.

Mescid-i Dırâr

Nihâyet Sevgili Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem” ve kahraman Eshâbı, Bizanslıların gözünü korkutmuş, mukâvemetlerini kırmış olarak, nûrlu Medîne'ye yaklaşmışlardı. Kâinâtın sultânı, Medîne'ye çok yakın olan Zî-evân denilen yerde, Eshâbına konaklamalarını emretti. Sahâbîler dinlenirken birkaç münâfık, Sevgili Peygamberimize gelip, Mescid-i Dırâr'a teşrif etmesini istedi.

Mescid-i Dırâr, Kubâ'da bulunuyordu. Resûlullah Efendimiz, Medîne'ye hicreti esnâsında Kubâ'da yaptırdığı ilk mescidin karşısına münâfıklar tarafından yapılmıştı. Sevgili Peygamberimiz, Eshâbıyla Tebük'e giderken, münâfıklar huzûra gelip;

- Yâ Resûlallah! Yeni bir mescid yaptık, teşrif edip bize namaz kıldırır mısınız?

Diyerek dâvet etmişler, fakat sefer hâlinde olan Âlemlerin efendisi, nasîb olursa Tebük'ten dönüştü uğrayabileceklerini buyurmuşlardı.

Münâfıkların maksadı; müslüman cemâati bölmek, kendi emellerine âlet etmek, fitne çıkararak onları birbirlerine düşürmektir. Hattâ Bizans askerlerini Medîne'ye dâvet edip, bu mescide depo ettikleri silahlarla onlara yardım edeceklerdi. Peygam-

ber Efendimizin orada namaz kılmasını sağlamakla, Mescid-i Dırâr'ın mukaddes bir yer olduğu intibâî hâsıl olacaktı. Böylece müslümanlar orada namaz kılmak için birbirleriyle yarış edecek ve güyâ münâfıkların ağına düşeceklerdi!...

Server-i âlem “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz, münâfıkların bu dâvetini kabûl buyurmuş, gitmeğe karar vermişti. Allahü teâlâ Tevbe sûresinin 107-108. âyet-i kerîmelerini göndererek işin iç yüzünü bildirdi. Bunun üzerine Âlemlerin efendisi, Mâlik bin Duşşüm ile Âsım bin Adiy'e;

- Şu, halkı zâlim olan mescide giriniz. Onu yıkınız, yakınız, buyurdular.

Onlar akşam ile yatsı arasında gidip, binâyı ateşe verdiler. Sonra da yıkıp yerle bir ettiler. Münâfıklardan hiç ses çıkmadı.

Peygamber Efendimizin ve şanlı eshâbının gelmekte olduğunu işiten Medîneliler, derhâl toparlanıp büyük bir heyecanla karşılamaya çıktılar...

Senetül-vüfûd (Elçiler yılı)

Server-i âlem “sallallahü aleyhi ve sellem” Efendimiz Tebuk seferinden döndükten sonra, çeşitli devletlere elçiler gönderip onları İslâma dâvet eyledi. Umman, Bahreyn hükümdarları tebe'asıyla müslüman olmakla şereflendiler.

Artık İslâmiyet büyük bir hızla yayılıyordu. Çevre kabîlelere, devletlere dinin esaslarını öğretmek üzere muallimler, onları idâre etmek için vâliler gönderiliyordu.

Hicretin dokuzuncu senesinde de Medîne, müslüman olan heyetlerin akınına uğradı. Çeşitli kabîlelerden gelen heyetler Âlemlerin efendisine tâbi olduklarını bildirdiler ve saâdete kavuştular. Gelenlerin çokluğundan bu seneye **Senet-ül-vüfûd (Elçiler yılı)** denildi.

Sevgili Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem”, ne zaman bir elçi gelse, kıymetli elbiseler giyerdi. Eshâba da güzel elbiseler giydirdirdi. Gelenleri temiz ve güzel yerde ağırlardı. Ziyafet verip onları çok hediye ile uğurlardı. Onlar da memnun olarak medh-ü sena ederek dönerlerdi.

**Hep erenler geldiler, dergâha yüz sürdüler.
Zikr-i tevhid ettiler, nûruna Muhammed'in.**

**Veysel Karânî kazandı, âhir yine özendi
Sekiz uçmak bezendi, aşkına Muhammed'in.**

**Havada uçan kuşlar, yeşerir dağ ve taşlar.
Yemiş verir ağaçlar, aşkına Muhammed'in.**

**Îmânsızlar geldiler, Ondan îmân aldılar.
Beş vakt namaz kıldılar, aşkına Muhammed'in.**

**Feriştehler geldiler, saf saf olup durdular.
Beş vakt namaz kıldılar, aşkına Muhammed'in.**

**Yunus kim ede medhi, över Kur'ân âyeti.
An, vergil salevâtı, aşkına Muhammed'in.**